

Bajnof Theatre

Več kot gledališki krožek

■ **Rebeka Pirnar**, prof. angleškega in slovenskega jezika, v zavodu *Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma* poučuje angleški jezik.

Na Kmetijski šoli Grm in biotehniški gimnaziji Novo mesto šoli že deset let deluje angleška gledališka skupina Bajnof Theatre. Lotevamo se avtorskih predstav z družbenokritično tematiko in predelav književnih del. Delo v gledališki skupini je zahtevno, a izjemno nagrajujoče za dijake in predvsem za mentorice.

Začetki

Ko sem bila leta 2008 na tretjem porodniškem dopustu, sem na dolgih sprehodih z najmlajšim sinom razmišljala o marsičem. Tako se mi je porodila ideja, da bi na informativnih dnevih pestro paleto programov naše šole predstavili malo drugače. Odločila sem se, da napišem priredbo pravljice Svetlane Makarovič *Škrat Kuzma dobi nagrado*. Škratje bi seveda predstavljali naše programe in tako so oživel vrtnarski škrat, slaščičarski škrat, naravovarstveni škrat in ostali. Ker sem učiteljica angleščine, sem scenarij napisala v angleščini. Pri tem mi je bil v veliko pomoč prevod omenjene pravljice, ki je delo Alana McConnella Duffa.

Tako se je rodila šolska angleška gledališka skupina, ki smo jo poimenovali Bajnof Theatre. Ker sem bila na tem področju popolnoma brez izkušenj, sem za pomoč prosila stanovski kolegici, prav tako anglistki. Izkazalo se je, da smo idealna ekipa. Zvijezdana je imela nekaj izkušenj z igro ter odrskim nastopom in je znala usmerjati dijake. Sonja pa je s svojim zanosom in navdušenjem postala gonilna sila in glavna motivatorica. Zaradi naravnega občutka za estetiko in oblikovanje je prevzela scenografijo in kostumografijo. Začetek naše gledališke skupine je bil povsem amaterski.

V naslednjih letih smo se lotevale novih projektov. Večinoma so bile vse naše predstave družbeno angažirane. Tu smo našle skupni interes. Dijaki so kazali vse več zanimanja za tovrstno dejavnost, pridružili so se nam novi in se med seboj povezali v zelo homogeno ekipo. Sprva je bilo težko.

Pred zunanjo publiko so dijaki nastopali brez težav, zelo težko pa jim je bilo nastopiti pred drugimi dijaki, njihovimi vrstniki. A predstave *She is alive* (okoljska predstava o uničevanju našega planeta), *No more War* (predstava o nesmiselnosti vojne ob stoletnici začetka 1. svetovne vojne), *We don't need no Education* (predstava o izobraževanju nekoč in danes) so navdušile tudi dijake in biti del skupine Bajnof Theatre je postalo pravo veselje.

Lotevamo se tudi predelav knjižnih predlog. Tako smo ustvarili svojo različico oziroma sodobno verzijo *Romea in Julije*, v okviru te zgodbe pa postavili resnično Shakespearov v izvornem jeziku. Lansko leto smo na oder postavili svojo največjo stva-

ritev, lastno priredbo Orwellove *Živalske farme*. Dijaki so predstavo sprejeli z velikim navdušenjem. V bližnji prihodnosti pa se nameravamo spopasti še s priredbo novega maturitetnega branja *Gospodarja muh Williama Goldinga*.

Ustvarjalni proces

Ideje za predstavo navadno dobim med kakšnim miselno nezahtevnim procesom (pomivanjem posode, okopavanjem vrta), vendar mora tematika v meni zoreti že kar nekaj časa. Če si dovolim precej neskromno primerjavo z Isaacom Newtonom, ki je nekoč dejal, da je odkril zakonitosti gravitacije tako, da je neprestano razmišljal o tem, bi lahko rekla, da moram tudi sama tematiko dodobra prežvečiti, da se mi porodi dobra ideja. Včasih se naša skupinica učiteljic angleščine zbere in se ideje krešejo po sistemu možganske nevihte, vedno pa svoje dodajo še dijaki, ki med vajami ne skoparijo z idejami in predlogi.

Ker je večina dijakov na naši šoli vozačev, imamo s termini vaj velike težave, zato navadno vadimo med poukom, ko imamo učiteljice mentorice kakšno prosto uro. To je največkrat zelo naporno, nemalokrat pa smo deležne tudi kakšnega črnega pogleda s strani sodelavcev, saj so igralci iz tedna v teden večinoma odsotni pri istem predmetu. Vaje začnemo s sprostitvenimi igrami ter vajami za dikcijo, gib in timski duh. S

Foto: arhiv Rebeke Pirnar

temi tehnikami nas je prva seznanila Sara, nekdanja članica naše gledališke skupine, ki danes študira igro in muzikal v Manchestru. Dijaki so vaje sprejeli z navdušenjem in treba je priznati, da tako dijaki preko igre na zabaven način vadijo intonacijo, se sprostitjo ob dotiku in se učijo izražati različna čustva. Z dijaki se pogovorimo tudi o vsebini predstave, da si sploh predstavljajo, kaj bomo ustvarili. Potem sledijo bralne vaje in izbira igralcev za posamezne vloge. Nema lokrat si že med pisanjem predstavljam dijaka, ki bi se v posamezni vlogi najbolje počutil. Pri izbiri vlog so dijaki zelo objektivni in brez dlake na jeziku povedo, kdo se jim zdi najprimernejši za določeno vlogo.

Sledi najtežje obdobje, pripravljanje predstave. Ker so v gledališki skupini dijaki iz različnih programov (gimnazijskega, štiritletnih, triletnih in tudi dvoletnih), je res težko najti termin za vaje, ko bi bili lahko prisotni vsi, saj je vedno nekdo pri praktičnem pouku, kar pomeni, da ni v šoli, ampak na delovišču. Navadno traja kar nekaj časa, da dijaki ponotranjijo predstavo. In takrat se v ustvarjalnem procesu zgodi velik preobrat. Ko imajo celotno sliko, so sposobni stvari spraviti na novo raven. Njihove ideje so neprecenljive.

Tudi scenografija in kostumografija sta na popolnoma amaterski ravni. Tu nam je v veliko pomoč sodelavka, ki je slikarka, mentorice pa se navadno držimo reka 'manj je več'.

Pomen gledališke skupine

Sodelovanje v gledališki skupini na več ravneh bogati tako dijake (igralce) kot mentorice. Dijaki, ki se vključijo v gledališko skupino, pridobijo ogromno večšin. Naučijo se javnega nastopanja, pridobivajo samozavest in postajajo družbenokritični. Zavedamo se, da sta drugačno delo in drugačen pristop k pridobivanju znanja in večšin zelo stimulatívna. Pogosto se izkaže, da so dijaki, ki so pri pouku moteči, nemotivirani, ne prinašajo pripomočkov, v gledališkem krožku najbolj zavzeti, polni idej in pripravljeni ostajati tudi po pouku. Nekateri naši igralci so dijaki, ki ne blestijo v obstoječem šolskem sistemu, dijaki, ki leto za letom izdelujejo s popravnim izpitom pri matematiki, dijaki, ki zaradi vedenjskih težav niso končali osnovne šole in so se vpisali v dvoletni program. So pa tudi dijaki, ki že imajo igralske izkušnje, saj nekateri nastopajo v amaterskih gledaliških skupinah v svojem kraju. Ali pa so to dijaki, ki se v svojem prostem času spogledujejo z igro in režijo ter si želijo, da gledališče postane njihov drugi dom. Vsa ta pestra paleta značajev se na nek skrivnosten način poveže v neverjetno homogeno celoto. Dijaki čutijo veliko pripadnost skupini in projektu, ki ga pripravljamo. Razvijajo socialne veščine in se učijo drug od drugega. Tu ni zasmehovanja, tu sta le spodbujanje in konstruktívna kritika.

Veliko pridobijo tudi ostali dijaki, ki so zgolj gledalci naših predstav, saj tudi njih z vsebino predstav spodbujamo k družbenokritičnemu razmišljanju. Morda pa največ pridobimo mentorice same. Je že res, da je delo z gledališko skupino dodatno delo, ki ga opravljamo v svojem prostem času, a delo z navdušenimi mladimi je neverjetno nagradujoče. To poustvarjalno delo z mladimi nam da ogromno energije za vsa ostala monotona in birokratska opravila, ki prav tako sodijo v naš poklic. Poleg tega pa nehote razvijamo tudi cilje, ki si jih je zastavila naša šola, in sicer spodbujanje k ustvarjalnosti, razvijanje kritičnega mišljenja in spodbujanje boljše medosebne komunikacije.

Cilji

V letošnjem šolskem letu na šoli posebej poudarjamo spodbujanje in razvijanje kompetence podjetnosti, zato želimo dijake spodbuditi k večji aktivnosti tudi na tem področju. Svoje delo želimo iz poustvarjalnega dvigniti na ustvarjalno raven. Več odgovornosti želimo preložiti na ramena dijakov, ki bodo aktivneje sodelovali pri ustvarjanju scenarija, se dogovorili za izdelavo scene ali jo izdelali sami, si zamislili in izdelali kostume. Rdeča nit naše letošnje predstave so mladi, ki spreminjajo svet, mladi, ki se borijo za človekove pravice, mladi, ki s svojo ustvarjalnostjo in idejami svet spreminjajo na bolje. In mentorice želimo s tem nagovoriti vse, igralce in gledalce.

Sklep

Z delom v gledališki skupini smo mentorice povezane že deset let. Presežna vrednost tega dela je zagotovo spoznanje, da vloženo delo in vztrajnost vedno prineseta tudi bogate sadove. Velika škoda je le, da dijaki navadno zaključijo srednjo šolo, ravno ko se razvijejo v samozavestne igralce. Ker je to srednješolska gledališka skupina, je vsako leto drugačna. Nekateri dijaki odidejo in pridejo novi. A lahko si predstavljate naše veselje, ko že prvi teden v septembru 'stari igralci' sprašujejo, kdaj se bomo ponovno dobili in začeli z delom. Ja, Bajnof Theatre je res mnogo več kot le gledališki krožek. ◀